

У изјави за јагодинску телевизију “Палма плус” од 12. априла шиптарски крвник Рамуш Харадинај рекао је: “ Нисам крив за оно што је писало у оптужници против мене, нити за оно за шта ме оптужује јавност у Србији.” Он је додао и да је током његовог командовања у оперативној зони Дукађини (Метохија) убијено шест српских цивила на различитим местима. “За то ме је теретила оптужница и не постоји ништа друго што се десило ван оптужнице. Ако мисле да нешто има, нека пошаљу Тужилаштво за ратне злочине из Београда”, рекао је Харадинај.

Поводом ових изјава нико се није огласио. Ни председник Србије Борис Тадић, ни премијер Војислав Коштуница, ни тужилац за ратне злочине Србије Владимир Вукчевић! Поменута господа изгледа не гледају телевизију, не читају новине, будући да је изјаву пренео *Глас јавности*, нити користе интернет јер се иста вест може наћи и на сајту овог дневног листа.

Можда ову Харадинајеву изјаву схватају као маркетиншки политички трик. Можда размишљају о томе да УНМИК, НАТО и тзв. влада Косова не би дозволили Тужилаштву за ратне злочине да испитује Харадинаја или да на територији КиМ врши истраге, али она би за сваку озбиљну државу представљала изазов. И не мора Харадинај да пристане да сарађује са Тужилаштом за ратне злочине, и не мора Тужилаштву да буде дозвољено да обавља истраге на територији КиМ, на тај начин би се читавом свету уз једну медијску кампању показало да Харадинај лаже, и да УНМИК, НАТО и тзв. влада Косова не дозвољавају да злочинац буде осуђен. Био би то велики политички поен у нашој борби за одбрану Косова и Метохије.

### **Кашњење није ненадокнадиво**

Расим Љајић, председник Националног савета за сарадњу са Хашким трибуналом, најавио је да ће Србија тражити од УН саслушање бившег шефа УНМИК-а Сорена Јесена Петерсена, који је најодговорнији за то што нису обезбеђени адекватни и валидни докази у предмету Харадинај, односно зато што УНМИК ништа није учинио да заштити сведоке, ни да обезбеди доказе. И то је добро, наравно, ако ова активност буде реализована, мада су јако мале шансе да ће бившем шефу УНМИК- а , чак и да се саслушање одржи, фалити и длака с главе.

Држава Србија опет касни, жалосно је то што у право време није дошла до података које Карла дел Понте у вези са Сореном Јесеном Петерсеном износи у својој књизи. Наиме, она пише да је тужилаштво имало велике проблеме како би дошло до докумената која су била у поседу УНМИК-а. Нека од њих су била селективно одабрана и написана, тако да нису могла да се користе у судници. “Обавестила сам Кофија Анана о једном плакату у центру Приштине са ликом Харадинаја и поруком подршке Сорена Јесена Петерсена”, пише Дел Понтеова о својим тешкоћама. “Пренела сам и да је у јесен, 2005. године, други човек УНМИК-а присуствовао свадби једног блиског Харадинајевог рођака. Он се сагласио да је то непримерено.” Анан је тада сазнао од Дел Понтеове да и сведоци који би требало да потврде оптужницу против лидера ОВК-а немају поверење у УНМИК.

”Уместо да штите сведоке, они их застрашују”, рекла је Дел Понтеова.

“Изгледало је, међутим, да се шеф УНМИК-а Сорен Јесен Петерсен више противи подизању оптужнице од самог Харадинаја”, бележи Швајцаркиња у књизи и додаје, “Трибунал и УНМИК су се договорили око система заштите сведока и њиховог брзог пребацивања на сигурна места. Он се заснивао на досијеима са поверљивим информацијама о сведоцима и њиховим породицама. Када је било договорено да се ти досијеи предају Трибуналу, УНМИК је тврдио да су сви они уништени. Касније су рекли да досијеи ипак постоје и да ће бити достављени. Међутим, када се то и догодило, у тужилаштву је утврђено да половине докумената – нема!

Да смо имали све ове податке на време, а сасвим је очигледно да нисмо, и да неко ко је требало да их прибави то није успео, могли смо много раније да пред УН покренемо случај против Сорена Јесена Петерсена, што би вероватно резултирало кооперативнијим односом УНМИК-а према Трибуналу. Овако, Петерсен је радио како је радио, нису обезбеђени адекватни сведоци, Харадинај је ослобођен, а држави Србији остаје да вади кестење из ватре. То кашњење ипак није ненадокнадиво ако држава буде промишљено наступала.

### Утврдити и одговорност Џона Базбија

Држава Србија мора да нађе модалитете позивања на одговорност и Џона Базбија, шефа британске обавештајне службе у Бечу, иако је о њему и његовом (не)раду могло такође много раније да се прича. Као и у случају Петерсена, држава Србија касни, али то кашњење није ненадокнадиво!

Наиме, енглеска обавештајна служба је од 1999. године алфа и омега Хашког тужилаштва. Она је та која трага за осумњиченима пред Хашким трибуналом и обезбеђује сведоке – од оног обичног који неће крити идентитет, до тзв. инсајдера, који уживају највећи степен заштите, укључујући и промену личног описа. Централну улогу у томе има управо Џон Базби, који је у случају Харадинај, али и у случају Фатмира Лимаја, случајно или намерно, потпуно заказао. Да би се утврдило шта је посреди, Базби мора да добије сличан третман од државе Србије као што се то најављује за бившег шефа УНМИК-а Сорена Јесена Петерсена.

### Учинити све да дође до претреса пред другостепеним већем Хашког трибунала

Држава Србија такође мора да учини све да дође до претреса случаја Харадинај пред другостепеним већем Хашког трибунала. Поред тога, ако до тог претреса дође, Тужилаштво за ратне злочине никако не сме да се задовољи само некаквом логистичком подршком Хашком тужилаштву, како то најављује тужилац за ратне злочине Србије Владимир Вукчевић. Оно уз медијску подршку државе усмерену према светској јавности мора да има активну улогу, јер постоји опасност да и пред другостепеним већем Хашког трибунала не буду изнети адекватни докази, слично као на суђењу. Скорашње писмо Џефрија Најса приштинском листу *Коха диторе*, у коме, између осталог, каже да је оптужница против Харадинаја тако постављена била недоказива, ваљда је довољно упозорење за Владимира Вукчевића, који сматра да је тужилаштво доста урадило да се Харадинај прво изведе на оптуженичку клупу да одговара и трудило се да он добије адекватну пресуду, како је изјавио за Б92 поводом ослобађајуће пресуде Харадинају.

Такође, потребно је дати доказе и тражити проширење оптужнице како против Харадинаја, тако и против Идриза Баљаја. Наиме, оптужницом је обухваћен само период од 1. марта до 30. септембра 1998. године иако има доказа да су они починиоци злочина и у каснијем периоду. Тако је, рецимо, Баљај крајем 1999. године извршио отмицу Веселја Муришија и још четири лица албанске националности. Тројицу је убио, а Муриши је успео да побегне. Члана ДСК-а Исмајља Хајдарија убио је 17. јануара 2002. године у Пећи. Организатор је принудног исељавања српског становништва са територије Ђаковице, Пећи и Дечана, као и паљења цркве у селу Горњи Ратиш...

### Прегледати сопствене редове

Као неке од главних замерки пресуди којом је Харадинај ослобођен наводе се по медијима застрашивање и убиства сведока који је требало да сведоче у овом случају. “Девет људи је изгубило животе јер су се појавили као озбиљни сведоци против Харадинаја. Сад видите каква је атмосфера била на Косову и због чега су људи одбијали обавезујући налог суда и ризиковали 10 година затвора. Одбијали су да сведоче због тога што су им били угрожени животи, угрожени су били животи рођака и имовине”, истиче тужилац Вукчевић. Јако је поразно да одговорни људи ове државе то знају тек након књиге Карле дел Понте. Да су то на време знали, могли су да реагују како према светској јавности, тако и према УН, вероватно би неки сведоци и поживели.

Оно што брине јесте чињеница да су бар нешто знали. Знали су да су Тахира Земаја, једног од најзначајнијих сведока у случају Харадинај, 4. јануара 2003. године по налогу Рамуша Харадинаја убила браћа Агим, Ђерим, Авни, Адем и Ахмет Ешљани заједно са Салијем Љајићем. Ова информација није тајна. Може се наћи у књизи *Албански тероризам и организовани криминал на Косову и Метохији* у издању Владе Србије од септембра 2003. године. Зашто ова информација није експлоатисана и зашто није учињено ништа с наше стране да се обавештајним путем дође до имена сведока и да им се омогући заштита, питање је за одговорне у овој држави. Према томе, случај Харадинај захтева и једну истрагу у нашим редовима како би се открили пропусти, а одговорни сменили, па чак неки и законски гонили.

### За крај

И да не буде накнадне памети аутора ове анализе, треба рећи да је он још 2003. године упозоравао на оно што Карла дел Понте данас тврди у својој књизи: “Његове речи хвале за Харадинаја указивале су не само на то да је УНМИК слаб и да је у власти Албанаца, већ и да је шеф УНМИК-а јавно стао на страну Харадинаја у процесу пред Трибуналом УН”, односно да шефовима УНМИК-а манипулишу шиптарски терористи, што се може видети на <http://groups.yahoo.com/group/sorabia/message/39430> . Такође је преко сајта ar isgroup.org

у анализи „Убиство Тахира Земаја – озбиљан ударац концепту неутралисања најозлоглашенијих терориста” писао о убиствима и застрашивању хашких сведока, али изгледа нико од одговорних то није читао. Д а су читали, можда би предузели одговарајуће мере, а пресуде Харадинају и нешто раније Фатмиру Лимају, који није ништа мањи злочинац од њега, не би биле какве јесу.